

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Ivo Pospíšila, soudce JUDr. Josefa Baxy a soudkyně JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **Ing. M. Š.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, Národní 118/16, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutím žalované ze dne 21. 9. 2021, č. j. 10.01-000469/21-002 a č. j. 10.01-000470/21-002, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2021, č. j. 11 A 195/2021 - 16,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná napadenými rozhodnutími nevyhověla žádostem žalobce o určení advokáta k poskytnutí právní služby dle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále jen „zákon o advokacii“). Žalobce proti napadeným rozhodnutím brojil žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) a současně požádal o osvobození od soudních poplatků a navrhl ustanovení zástupce z řad advokátů, což odůvodnil nedostatkem finančních prostředků.

[2] Městský soud napadeným usnesením žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce zamítl. Odkázal přitom na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, podle něhož může soud výjimečně osvobození od soudního poplatku odepřít i účastníkovi, který doložil svou nemajetnost, a to s ohledem na povahu sporů, které takový účastník vede. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím nemajetným osobám vést bezplatně spory podle své libosti, nýbrž zajišťuje, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, a přitom je na místě, aby soudní spor

vedly, jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně. Opačný přístup by vedl absurdním závěrům, kdy by nemajetné osoby mohly vést bez dalšího takřka libovolný počet sporů, neboť by, na rozdíl od ostatních účastníků řízení, nebyly od neúčelných žalob odrazovány soudním poplatkem.

[3] Městský soud v daném případě přihlédl k tomu, že žalobce u něj zahájil 27 řízení, jejichž předmětem je posouzení rozhodnutí žalované o neurčení advokáta k poskytnutí právní služby. Žalobce již žádal žalovanou o určení advokáta v celkem 195 případech, přičemž v 90 případech mu bylo vyhověno a ve zbývajících částech byly žádosti zamítnuty. Součástí žalob byla vždy i žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce. Soud proto konstatoval, že žalobcovy opakované žaloby nelze považovat za upřímné bránění subjektivních veřejných práv, a žalobce se navíc v těchto řízeních už tzv. „zacyklil“. Rozhodnutí žalované napadne správní žalobou, v níž žádá o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Není-li jeho žádosti vyhověno, podá proti němu kasační stížnost a po jejím zamítnutí soudní poplatek nezaplatí. Proti zastavení řízení o žalobě brojí další kasační stížností, v níž žádá o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Poté, co kasační soud této žádosti nevyhoví a řízení zastaví, podává žalobce ústavní stížnost, k jejímuž projednání však požaduje určení advokáta Českou advokátní komorou. Jedná se tedy o řetězení totožných sporů, a tak je tomu i v daném případě, kdy žalobce napadá rozhodnutí žalované, kterým mu neurčila advokáta pro zastupování v řízení o ústavní stížnosti. Ta směřuje proti usnesení Nejvyššího správního soudu, jímž soud zastavil řízení pro nezaplacení soudního poplatku, přičemž kasační stížnost se týkala usnesení městského soudu o zastavení řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované o neurčení advokáta.

[4] Městský soud připustil, že takový postup žalobce je možný, ale je současně na místě mu odeprít osvobození od soudních poplatků a neustanovit zástupce.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[5] Proti napadenému usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž se domáhá jeho zrušení. Zopakoval, že nemá úspory a že je proti němu vedeno doživotné exekuční řízení. Nemá proto prostředky na hrazení soudních poplatků a na zaplacení služeb advokátů. Tyto skutečnosti musejí být soudům i žalované dostatečně známy. Počet předchozích návrhů není důvodem zamítnutí návrhu. Městský soud se pokouší stěžovatele urážet a provokovat poznámkami o neuváženosti nebo iracionálnosti podání, stěžovatel však nehodlá „doplácet na ignorantství, svévoli a nezpůsobilost fušerů, flákačů, podvodníků, prolhaných šmejdů nebo jiných sprostých hovad“. Stěžovatel kasační stížnost doprovodil řadou dalších vulgarit, které soud nepovažuje za nutné dále reprodukovat.

[6] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil, zda byly splněny podmínky řízení. Kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a jsou splněny i obsahové náležitosti kasační stížnosti dle § 106 s. ř. s. S ohledem na to, že stěžovatel napadá kasační stížností usnesení městského soudu o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků a návrhu na ustanovení zástupce, nebyl povinen k zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost a ani nemusel být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem (usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS).

[8] Následně soud posoudil důvodnost kasační stížnosti, a to v mezích jejího rozsahu a stěžovatelem uplatněných důvodů. Zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami,

pokračování

k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná**.

[9] Kasační soud předesílá, že v obdobných věcech téhož stěžovatele již rozhodl mnoha rozsudky, například ze dne 10. 4. 2019, č. j. 2 As 91/2019 - 14, ze dne 23. 5. 2019, č. j. 5 As 85/2019 - 14, ze dne 8. 10. 2020, č. j. 1 As 269/2020 - 13, ze dne 11. 6. 2021, č. j. 1 As 142/2021 - 13 aj. Neshledal přitom důvody, proč by se měl od doposud přijatých závěrů v nyní projednávané věci jakkoliv odklonit.

[10] Dle § 36 odst. 3 s. ř. s. platí, že „*účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.*“ Dále však také platí, že „*i když účastník je nemajetný, takže by zásadně bylo namíste přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodíní odeprýt, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66).

[11] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s právním posouzením městského soudu, že v projednávaném případě se jedná o výjimku, kdy bylo namíste osvobození od soudních poplatků přiznat.

[12] Jak uvedl v napadeném usnesení městský soud, stěžovatel požádal žalovanou již téměř ve dvou stovkách případů o určení advokáta k poskytnutí právní služby, ačkoliv se jedná o institut sloužící k zajištění konkrétní právní služby v individuálním případě a nezbytném rozsahu, nikoliv o poskytování generální právní pomoci ve všech stěžovatelem vedených sporech a řízeních. Přitom desítky rozhodnutí žalované o neurčení advokáta napadl žalobami, v nichž vždy požádal o osvobození od soudního poplatku a navrhl ustanovení zástupce. Lze také souhlasit s městským soudem v tom, že nyní projednávaná věc ukazuje neúčelnost stěžovatelova postupu, který se ocitá doslova v „bludném kruhu“ žádostí o určení advokáta, správních žalob, ústavních stížností a žádostí o osvobození od soudních poplatků. Jak již kasační soud uvedl, osvobození od soudního poplatku má být přiznáno těm žadatelům, jimž by nedostatek vlastních finančních prostředků bránil vést smysluplná a rozumně zahajovaná soudní řízení (rozsudek č. j. 7 As 101/2011 - 66). Institut osvobození od soudního poplatku nemá být uplatňován ani bezbřezě v případech bezdůvodně se opakujících sporů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 4. 2019, č. j. 2 As 91/2019 - 14).

[13] Stěžovatel brojil také proti zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce z řad advokátů. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. se pro vyhovění návrhu na ustanovení zástupce vyžaduje kumulativní naplnění dvou podmínek, a to jednak splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, jednak též nezbytná potřeba takového zastoupení k ochraně práv účastníka řízení. Jestliže se Nejvyšší správní soud ztotožnil se závěrem městského soudu, který neshledal splnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků, nutně nemohou být splněny ani podmínky pro rozhodnutí o ustanovení zástupce. Městský soud se proto nedopustil nezákonnosti ani v tom, že zamítl návrh stěžovatele na ustanovení zástupce.

[14] Závěrem Nejvyšší správní soud stěžovatele upozorňuje, že podání koncipované jako nyní projednávaná kasační stížnost, v níž se stěžovatel vyjadřuje o soudcích městského soudu a dalších osobách značně vulgárně, může být napříště vyhodnoceno jako frivolní návrh či šikanózní výkon

práva, který nepoživá ochrany a k němuž soud vůbec nemusí přihlížet (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2019, č. j. 4 As 221/2019 - 33).

[15] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené neshledal napadené usnesení městského soudu nezákonným, a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[16] O nákladech řízení o kasační stížnosti soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl ve věci úspěšný, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. února 2022

JUDr. Ivo Pospíšil
předseda senátu